

concludimus, nec excedere, nec appellationi à tali gravamine deferendum esse. Et idem etiam in terminis affirmat post alios, quos citat Cardin. Tusc. practic. conclus. i. litt. A conclus. 210. à princ. plures citavimus d. 9. & is addit quod per l. cum servus, ubi Castren. ff. de conditio. & demonstr. Socin. consil. 28. sub num. 1. vol. 4. Roland. à Valle consil. 49. num. 41. vol. 1. Afflict. decisione 197. num. 2. decision. Genuens. 209. sub num. 2. Marquess. tract. de commissio. appell. a Cameral. oblig. 1. part. cap. 16. num. 69. quo etiam loco loquitur de sententia, qua tutor, seu alius administrator condemnatus est ad reddendam rationem, ut non suspendatur ejus execuicio per appellationem, ita intelligens, post Angel. in §. economos, in fin. authenticā de sanctiss. Episcopis. Borgninin Calvaca, tractat. de tutorib. & curat. n. 22. de quo nos superius.

C A P U T XII.

A sententia affirmativa, vel negativa lata super attentatis, appellationi delatio denegari nunquid queat absque metu violentiæ?

S U M M A R I U M.

- 1 Attentatorum sententia est merè interlocutoria.
- 2 Attentatorum revocatio non recipit appellationem suspensivam.
- 3 Operis novi post denuntiationem qui adificat, attentat, & per attentatum demolitur adificium.
- 4 Adificium post nuntiationem, & praeceptum judicis revocatur eodem privilegio, quo attentata appellatione pendente.
- 5 Nuntiatione operis habet vim inhibitionis.
- 6 Demolitionis operis attentati sententia non recipit appellationem.
- 7 & 8 C. significantibus, de novi operis nuntiatione interpretatur.
- 9 Jus omne potentius operatur in causa, quam in causato.
- 10 Causa magis servitum praestatur.
- 11 Causa plus insuit in seipso quam in causato.
- 12 Attentati ob suspensionem non admittitur appellatio articulo connexo.
- 13 Contemplatione alicujus quod fit, ipsi fieri censemur.
- 14 Interlocutoria sententia prout est attentatorum revocatio, non recipit appellationem.
- 15 Attentata ante omnia revocantur.
- 16 Ad attentatorum revocationem appellatio est contra ius.
- 17 Jus quasitum facilius amittitur, quam jus querendum.
- 18 Attentatum, & innovatio privant appellatum ab appellatione, cui ex eo facto censemur renuntiare.
- 19 Etiamsi attentatum postmodum purgetur, ipsa durat renuntiatio appellationis, ibid.
- 20 A gravamine momentaneo non licet appellare.
- 21 Attentatorum magis favorabile est, quam spolium, & interdictum, Unde vi.
- 22 Attentatorum remedium si cadat super possessione attentata, sicut naturam veri possessoris.
- 23 Attentatorum remedium si cadat super possessione attentata, sicut naturam veri possessoris.
- 24 Attentati sententia revocatoria non recipit appellationem, etiam respectu expensarum, quarum condemnatio sit.
- 25 Attentatorum revocatio plura continet privilegia, pluresque pœna inducta sunt in odium attentatis.
- 26 Attentatorum revocatio celerem expeditionem desiderat, & litis abbreviationem.
- 27 Lancelotus Robertus trepidè resolvit questionem, an attentatorum revocatio admittat appellationem.

28 Attentata possessionis revocatio non recipit appellationem.

29 Attentatorum appellatione pendente revocatoria sententia non admittit appellationem.

30 Attentati lite pendente revocatoria sententia non recipit appellationem, quando à causa principali non licet appellare.

31 Attentatorum revocatio generaliter appellationem non admittit.

32 Ab attentati revocatione denegatur appellatio in odio & pœnam attentantis, & in favore attentati passi.

33 Attentans hanc patitur pœnam, ut non audiatur appellans.

34 Attentatorum revocatio non recipit appellationem suspensivam, sed devolutivam sic.

35 Et qui teneant hanc opinionem medium.

36 Attentatorum revocatorium sententiam semper exequitur Nuntius Hispania.

37 Attentatorum revocatio magis favorabilis judicatur, quam causa pensionis etiam cum clausula (sine retardatione solutionis, &c.)

38 Attentati sententia revocatoria an sit interlocutoria, vel habeat vim diffinitive.

39 Attentatorum judicium potest tres habere sententias conformes, prima exequuta.

40 Attentati à revocatoria sententia appellationi, si non deferat iudex Ecclesiasticus, vim non facit.

41 Attentati sententia lata in favorem attentati passi, non recipit appellationem, secūs si cōtra ipsum lata sit.

42 Appellatio prohibita in favorem alicujus, ipsi intelligitur permitta, si adversam sententiam obtineat.

Cujus doctrina varia redduntur exempla, ibi.

QUANTAM cognitionem cum ceteris ius secundae partis habeat quæstio hæc, ex eius fundamento parum haud clare apparebit, siquidem supponi libet sententiam super causa attentatorum latam non diffinitivam, nec vim ejus habere, sed merè fore interlocutoriam, receptius quidem est. Nam verò illa interlocutoria esse dicitur, quæ fertur super his articulis, qui incident, seu emergunt in causis, gl. in clem. ad compesc. de seq. poff. Philipp. Franc. in c. cum cessante, num. 36. de appellat. sequuntur Archidiac. & Specu. sed articulus attentatorum nihil aliud est, quam incidens, & emergens in causa, & processu, ut patet in recollectis, Moëda. decisione 100. commissio sub rub. de judiciis, quo etiam argumento uisa est Rota in decisione 10. alias 215. nota quod sententia, de re jud. in antiqu. ad id etiam hoc, & alio ut solet fundamento. Sententia diffinitiva est, quæ definit negotium, & causam princ. ut post gl. in d. clem. ad compesc. & alios per eam citatos, docet Franc. in d. num. 36. Guido Papæ in consil. 104. nn. 2. sed hæc sententia id non operatur, ut probat eadem decisio, ergo est interlocutoria, quod etiam probat post Rotam, Marquess. de commis. 1. part. cap. 29. num. 23. Quibus, & aliis fundam. quæ apud eos videre poteris, hanc doctrinam veram esse profitentur Alex. consil. 99. vñsis, n. 5. lib. 5. glossa, & Doctores in cap. non solum, de appell. in 6. Franc. in dict. cap. cùm cessante, nn. 45. vers. 9. quod sententia fertur super revocatione attentatorum, de appellat. idem post Rot. decif. 11. alias 85. in novis, tenet Bald. in sua practic. sub rub. de appell. q. 2. n. 2. Guido Papæ in tract. de appell. quæst. 121. Joan. Andr. in dict. cap. non solum, de appell. in 6. Rota decisione 1. alias 15. si iudex, ut lite pendente in novis dicens, quod re vera est sententia interlocutoria. Rota etiam in decisione 474. de officio. judic. in antiqu. Craveta consilio 171. & ut magis communem, magis veram, atque probabilem hanc esse amplectendam opinionem, dicit Lancelotus Robertus, de attent. p. c. 28. num. 19. ubi à n. 30. aliquas declarationes annexit.

Quo

ejus revocatione tantum agitur suspensa, & pendente causa principali cui sit jus adificandi, &c. tunc lata sententia contra innovantem, ei denegatur audiencia, & appellatio, quo causa procedit, & loquitur text. in dict. l. 1. §. sed si is cui. ff. de operis novi nuntiatione, & quæ nos haecenus, diximus, non tam text. in dict. c. significantibus, de cuius intellectu latius egimus in c. 8. supra hac secunda parte, quem quoniam ibi comprobavi non liber repeterem.

Secundo pro hac nostra opinione facit, nam omne ius potentius operatur in causa; quam in causato. Paul. Castræns. consil. 129. volum. 1. ubi allegat. text. in l. digna vox, Cod. de leg. nam quando quid est propter aliud, i. potius consideratur id, propter quod est l. & si non sunt clavi, 21. §. perveniamus ff. de auro & arg. legato, & magis causa servitum præstat, l. tempus 29. ff. de re jud. 12 propter enim unumquodque tale, & illud magis, clem. 1. in reliquis, & vener. sanct. auth. multo magis, C. de sacro sanct. Eccles. nam plus influit causa in se ipfa, quam in causam Felini. in c. auditis, n. 20. de rescript. decisio Ge-13 nuensis 128. num. 2. & probat text. in l. navis om̄ia in primo responsō, ff. ad l. Rhodium de factu, sed sic est, quod appellatio quæ emmittitur ad differentium revocationem attentatorum, sive in causa connexa, sive di-14 verso articulo, non admittitur, ut tradit Doctores in cap. an sit 42. de appell. præsertim Franc. n. 7. post Joan. Andr. & Speculat. ergo multo fortius hæc debet denegata censeri appellatio in se ipfa causa & sententia revocationis attentatorum, cum directè tendat ad differentium eandem, cum hoc operetur in causa diversa, & separato articulo; quod nāmque contemplatione aliquis sit, ipsi fieri censemur. text. in l. additio. vers. ult. ibi, 15 propter me, ff. de acquire, bared. l. sed & si quid 26. ff. de ususfruct. l. sed si plures, §. in arrogato, ff. de adoptionibus, latissime, infinitis Doctoribus relatis, nostras Joan. Garcia in tract. de conjugali acquestu, à n. 101. cum pluribus sequentibus.

Tertio facit quoniam sententia lata supra revocatione attentatorum (ut ad principium hujus capituli probatum reliquimus) est merè interlocutoria, ergo nec jure civili, nec canonico appellatio ab ea admittenda est, ex l. 1. Cod. quorum appell. non rec. l. ante sententiam, ff. de appell. recip. Concil. Trid. sessione 24. de reformatione, cap. 20. & quia isthac appellatio est contra ius, ex mente Decii in cap. an sit, sub n. 2. col. 2. vers. 2. secundus tamen fuit intellectus, de appell. quia attentata ante omnia revocantur, per text. in c. non solum, de appell. lib. 6.

Et quia si attentè attendantur decretales loquentes de hujusmodi attentatorum revocatione, assidue invenies, tum Papam ante omnia mandare in commissione innovata revocari, & reponi, tum etiam ut nullibi legamus, appellationem ab hujusmodi revocatione fuisse interpositam, & admissem, licet alii in longa facti serie mentionem fieri, assidue soleat cuiuslibet appellationis etiam à minimo interpolata, de hac autem nullibi, videre est per text. in cap. ad presentiam, cap. constitutis, significavit, cum pluribus aliis, de appell. cap. signif. de oper. nov. nuntiat. cap. venientes, de iure jur. c. 2. ut lite pend. in 6. c. exhibita, de jud. & alii infinitis quos potius laboriosum esset, quam subtile cum mulari. Quod si foret permisum appellare, forte aliquis eo remedio usus fuisset, sive contra ius merito isthac appellatio judicanda est, secundum Decium in d. cap. an sit, ac per consequens nullatenus admittenda: text. est in cap. consuluit, el. 3. de appell. quia durum est contra stimulum calcitrare, Actum Apof. c. 9. & quæ in hoc propositum congessimus cap. precedenti, quæ in facto, & contra ius sunt, de facto rescindere ius est.

Defuper & quartò probatur, namque facilius amittitur ius querendum, quam ius quæsitum. Jas. conf.

vers. 236. an Rex Roma colum. 4. lib. 4. Philipp. Decius in l. servus, Cod. de pactis, & consil. 269. Consultus, col. 4. Bald. in l. illud, col. 3. in quest. C. de sacro sanctis Eccles. Anch. consil. 371. Tiraquell. in l. si unquam, verbo donatione largitus, nu. 147. & in legibus connubia, gloss. 3. in princ. quest. vers. illud igitur pro constanti, sed invocatio privat appellantem ab appellatione proposita; & jam in esse deducta, ex text. in dict. c. an sit, de appellat. secundum alium intellectum, ut quia appellans aliquid appellatione pendente (puta, adversarium spoliando) innovavit; censetur suæ appellationis renuntiæ, gloss. magna in c. non solum, circa fin. de appellat. in 6. & post Anton. Hostiens. Panormit. & Immolam latè declarat Franch. in dict. c. an sit, in gloss. 1. num. 8. & ibi Decius n. 1. & consil. 103. in causa post princ. Bald. in c. ex parte Ada, col. 7. de testib. Angel. in l. fin. Cod. de temp. appell. Matesila in singul. suo 28. Menoch. de recuper. rem. 27. n. 39. Lanfran. decif. 443. appellans, & Ripa in l. naturaliter, §. nihil commune, n. 159. ff. acquir. Mininger. sing. obser. centuria 2. decif. 50. Joan. de Neviza. in consil. 36. nu. 10. & consil. 82. nu. 12. Quod extenditur, etiamsi postmodum purgetur attentatum: quia adhuc durat ipsa appellationis renuntiatio, ut communem dicit Franc. in dict. c. an sit, & Lancelot. de attenta. 3. p. c. 31. de poenit. attenta. 237. cum 4. sequentibus, ergo cum fortius videbitur privari a proponenda, & nondum in esse deducta, quia cui licet quod est plus, utique licet quod est minus, & in majori semper ineat minus, ex juribus vulgaris.

21 Quibus adde & quinto, quia quando gravamen in aliqua sententia illatum est momentaneum, instantaneum, & per modicum tempus, ab ipso non appellatur: text. est in l. 1. C. si de mom. possit. fuer. &c. quia possessorum remedium momentaneum est, & revocari, ut & nempe proprietatis potest reparari, & revocari, ut & 22 nos suo loco, infra, 3. p. & supra, c. 6. diximus. Sed hoc remedium attentati hujus est naturæ, ut tantum duret, quantum pervenitur ad diffinitivam: ergo nec in eo debet appellatio admitti, maximè quia hoc remedium attentatorum adhuc est magis privilegium, quam spolium, & interdictum unde vi, secundum communem opinionem de qua testatur Decius in c. ex parte 2. col. fin. vers. quarta conclusio, de restitutione spol. & in consil. 200. in causa circa medium, pro qua est decisio Rotæ 2. alias 14. fuit dubitatum, n. 3. de restitutione spolita in nov. Franc. in c. bons. num. 13. & sequent. de appell. & in c. consult. num. 8. eodem titulo. Alexand. consil. 99. viij. num. 4. l. 5. Anchara. in cap. 1. ut lite penden. in fin. Mandosius alias allegans in tract. commissio. in 14. form. commis. attentato. in verbo causas, col. 8. sub versiculo circa quartum privilegium, Ripa. in cap. sape, a. 10. de restitutione spoliat. Egidius deciso 49. & dec. 294. id autem Stephan. Aufre. in additio. ad capell. Tholof. 1. ad fin. Ruinus consil. 76. l. 5. Menoch. de recuper. in remed. 17. nu. 25. sed si possessoris his remedii minimè appellatur, ex d. l. 1. Cod. si de moment. possit. &c. 23 ubi omnes Doctores, ergo, à fortiori nec in illo remedio revocationis attentati, tanquam magis privilegio, maximè quoniam quando hoc remedium cadit super possessionem attentata, sapit naturam vieri possessorum, ut expressè dicit Rota decisione 1. alias 13. si judex, sub num. 3. in fin. ut lite penden. in novis, & decisio 2. alias 113. tres sententiae, de re jud. in novis. & dec. 28. alias 517. de re jud. in antiquis, & alibi passim.

24 Sexto probatur, quia appellatio à condemnatione expensarum in tantum licita est, ut admittitur generaliter, ut aliquando etiamsi fiat earum condemnatio in sententia, super negotio principali, à qua alias non admittitur appellatio, ut in possesso operatur, ut non solum à condemnatione expensarum, sed etiam à tota sententia super principali admittatur, secundum Lancelot. de attenta. 3. p. cap. 30. n. 146, sed sic est, quod

ipsas regulam negativam constitutere, affirmare rectè potest. Et sic etiam ipse Lancelot. in ista secunda opinione etiam adhibitis dictis limitationibus, nunquam pedes suos firmavit; sed semper in priori omnino negativa appellationis; quam veriore de jure, & certiorum vocat ibi, eamque semper sequutus fuit, & in aliis 32 ut videtur eft in 3. part. cap. 30. à n. 105. cum pluribus sequentib. inter alia, privilegia attentatorum hoc describit; scilicet ut ratione attentatum passi hoc sit induc- tū à jure privilegium, & ratione attentantis haec poena, ut attentans prohibeatur appellare, & regula generalis, ut appellatio non impedit etiam Diabolo, ista sit limitatio in attentante, maximè appellatione pendente, ut ipse non audiat appellans. Et in eodem tractatu de attenta. 3. p. cap. 31. n. 318. cum pluribus sequentibus, inter alias poenas, quæ in odium attentantis à jure inductæ sunt, hanc pariter refert, saltim in attentatis appellatione pendente ejus, scilicet, revocationis sententia non admittat appellationem, ex d.c. an sit, de appell. de quo per nos supra, in secundo fundamento. Et hanc opinionem omnino negativam sequitur etiam, & comprobatur Cæsar. Contard. in l. unica, in ampliat. n. 37. C. si de moment. possit. quem refert & sequitur Reginellus. in tract. de appell. §. 2. c. 3. n. 684. fol. 123.

33 Eo quo text. in d. cap. an sit, & eius intellectu secundum Anton. Panor. Franc. Decius, & alios, hanc deducit ibi n. 124. regulam, & conclusionem, quod attentans, appellatione pendente, in poenam, excluditur à beneficio appellationis, quæ probatur ex text. ibi, ex quo primo loco hanc conclusionem elicere. Franch. ibi n. 1. versic. 1. regula; & clarius n. 7. & assentitur ultra iam citatos Lanfran. decisione 443. appellans, & Decius in cap. ex parte. el. 2. n. 6. de rescriptis, & Ripa in l. naturaliter, §. nihil commune, sub n. 159. ibi. Joann. Cor. n. 102. de acquir. possessione, qui omnes hoc loquendi modo utuntur, attentantem appellationis beneficio privari, quæ poena illam declarationem admittit, ut non perpetuo censetur prohibita appellatio, sed pro prima vice tantum, ut per Franc. in d. cap. an sit, sub num. 2. versiculo quartus casus, & Lancelot. loco proxime relato, num. 230. & sequent. & vide nu. 227. cum duabus sequentibus, ubi dicit ex alii hoc non procedere in causa diversa, nisi appellatio interposita per attentatum, etiam in causa diversa, tetenderit ad differendam revocationem attentati.

34 Ego vero medius inter partes æquissimam, veram, & probabilem resolutionem apprehendam, adeò ut nec in totum sequar opinionem affirmativam, absolute appellationem quod utrumque effectum permittentem; nec in totum alteram pariter absolute appellationem prohibentem, quod devolutivum, & suspensivum; sed ut admittatur appellatio à sententia revocationis attentati, non tamen retardata ejus executione, & sic quod effectum devolutivum sit permitta appellatio, quod effectum vero suspensivum penitus denegata. Quæ opinio ex mente omnium est comprobata ex fundamentis superius adductis, convenienter intentioni, etiam tacite, quæ deducitur ex aliquorum Doctorum doctrinis, mentionem facientibus, de appellatione ab attentatorum revocatione (ut protinus videbimus) & hanc in prædicta sententia revocationis attentati, non sequitur, ut sequitur, & sequitur, ac propterea suspensio negata appellationi à revocatione attentatorum probatur ex omnibus, & singulis fundamentis superius hucusque à nobis adductis, quæ omnino concludunt, & probant expressè: devolutio autem prædicta appellationi permitta atque concessa invitat æquitatem. Satis namque attentatum passi sibi à jure consultur, ut possessionem sibi ablatam cum fructibus, & expensis recuperet, reponaturque contra jus attentatum ante omnia celeri expeditione, nulla dilatione admissa nec iuris ordine

Salgado de Protect. Reg.

Z torum,